

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

9.12.2009

B7-0198/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

suuliselt vastatavate küsimuste B7-0230/2009 ja B7-0231/2009 alusel

vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5

Dokumentidele juurdepääsu käsitleva õigusliku raamistiku vajalik edasiarendus lähtuvalt Lissaboni lepingu jõustumisest, määrus (EÜ) nr 1049/2001

Rui Tavares, Cornelis de Jong
fraktsiooni GUE/NGL nimel

RE\799010ET.doc

PE432.820v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon dokumentidele juurdepääsu käsitleva õigusliku raamistiku vajaliku edasiarenduse kohta lähtuvalt Lissaboni lepingu jõustumisest, määrus (EÜ) nr 1049/2001

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa Liidu toimimise lepingut, Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ja selle 1. detsembril 2009. aastal jõustunud artikleid;
 - võttes arvesse komisjonile ja nõukogule 9. novembril 2009. aastal esitatud küsimusi dokumentidele juurdepääsu käsitleva õigusliku raamistiku vajaliku edasiarenduse kohta lähtuvalt Lissaboni lepingu jõustumisest, määrus (EÜ) nr 1049/2001 (O-0123/2009 – B7-0231/2009, O-0122/2009 – B7-0230/2009), ning 15. detsembril 2009. aastal täiskogu istungil toimuvat arutelu;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et „liidu kodakondsuse kehtestamise ning vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisega seab liit üksikisiku oma tegevuse keskmesse” (Euroopa Liidu põhiõiguste harta preambul), ning arvestades, et „igal liidu kodanikul ja igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on liikmesriigis, on õigus tutvuda liidu institutsioonide, organite ja asutuste mis tahes kandjal säilitatavate dokumentidega” (Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 42);
- B. arvestades, et Lissaboni lepinguga muudeti „lisaks dokumentidele juurdepääsu käsitleva määruse õiguslikule alusele ka määruse õiguslikku konteksti, eelkõige suhet liidu institutsioonide ja kodanike vahel¹”;
- C. arvestades, et see suhe peaks edaspidi lähtuma demokraatlikest põhimõtetest, mis on välja toodud Euroopa Liidu lepingu uues II jaotises, milles sätestatakse, et „liit järgib [...] oma kodanike võrdsuse põhimõtet, mille kohaselt kohtlevad liidu institutsioonid [...] kodanikke võrdselt” (artikkel 9) ja et „Igal kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias. Otsused tehakse nii avalikult ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik” (artikli 10 lõige 3);
- D. arvestades, et Euroopa Ühenduse täielik integreerimine ELi ning valitsustevahelise korra kaotamine, mida seni kohaldati kriminaalasjade puhul tehtavas politsei- ja õiguskooostöös, oli kantud liikmesriikide soovist „veelgi tõhustada institutsioonide demokraatlikku ja tõhusat toimimist” (Euroopa Liidu lepingu preambul);
- E. arvestades, et uue õigusliku raamistiku kohaselt peaksid kõik ELi institutsioonid, organid ja asutused ning mitte ainult Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon (kellel oli see kohustus juba vastavalt endise EÜ asutamislepingu artiklile 255) tegema oma tööd võimalikult avalikult (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõige 1);

¹ Euroopa Parlamendi õigusteennistuse 10. detsembri 2009. aasta arvamuse lõige 3.

- F. arvestades, et vastavalt uuele Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Kohtu kohtupraktikale¹ on avatus ja kodanikuühiskonna osalemine ELi institutsioonide hea valitsemistava edendamise ja ühtlasi ka otsustamisprotsessi tõhususe põhitingimused;
- G. arvestades, et ELi institutsioonid (ja liikmesriikide esindajad nõukogu liikmetena) peaksid tagama suurema läbipaistvuse enne õigusloomeprotsessi ning selle ajal ja pärast seda, et ELi kodanikel ja liikmesriikide parlamentidel oleks võimalik saada täielikku teavet selle kohta, kes teeb mida ja miks;
- H. arvestades, et ELi institutsioonid „annavad kodanikele ja esindusühendustele sobival viisil võimaluse teha teatavaks ja vahetada avalikult oma seisukohti liidu tegevuse kõigis valdkondades” ning „peavad esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi” (Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõiked 1 ja 2);
- I. arvestades, et avatuse ja läbipaistvuse põhimõtteid tuleks lisaks otsustamisprotsessile järgida ka tekstide koostamisel ja varustamisel kogu teabega, mis on vajalik proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse kriteeriumide täitmise kontrollimiseks ELi kodanike, liikmesriikide parlamentide ja kohtuametnike huvides;
- J. arvestades, et tuleks võtta kauaoodatud õiguslikke, finants- ja operatiivmeetmeid, et teha selgelt ja õigeaegselt võimalikuks juurdepääs kõigile teatava õigusloomemenetlusega seotud dokumentidele, olenemata sellest, kas nad pärinevad siseteenistustest või välistest huvirühmadest; arvestades, et selle teabe võiks teha kättesaadavaks institutsioonide siseregistreid ühendaval institutsioonidevahelisel veebisaidil (näiteks OPOCE uuendatud EUR-LEXi sait); ning arvestades, et sise-eeskirju tuleks vastavalt muuta ja lähiajal tuleks pidada läbirääkimisi siduvate institutsioonidevaheliste kokkulepete üle vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 295;
- K. arvestades, et Euroopa Liidu ja eelkõige Euroopa Parlamendi uued volitused sellistes valdkondades nagu rahvusvahelised kokkulepped kriminaalasjade puhul tehtava politsei- ja õiguskoostöö kohta eeldavad tugevama õigusliku raamistiku sätestamist määruse 1049/2001 artiklites 4 ja 9, et ELi julgeolekut saaks nõuetekohaselt kaitsta, võimaldades samal ajal Euroopa Parlamendil kui Euroopa kodanike esindajal teostada igakülgselt järelevalvet,
1. on seisukohal, et pärast Lissaboni lepingu jõustumist tuleks määrust 1049/2001 kiiresti ajakohastada järgmiselt:
- (a) laiendades selle kohaldamisala kõigile praegu hõlmamata jäetud ELi institutsioonidele, organitele ja asutustele, nagu Euroopa Ülemkogu, Euroopa Keskpank, Euroopa Kohus, Europol ja Eurojust;
 - (b) muutes õigusloomega seotud ja mitteseotud menetlusi käsitlevaid sätteid vastavalt aluslepingutes sisalduvatele uutele määratlustele;

¹ Euroopa Kohtu „Turco” kohtuotsuses (liidetud kohtuasjad C-39/05 P ja C-52/05 P) on öeldud: „Avalikkus võimaldab kodanikel osaleda rohkem otsustamisprotsessis ja tagab juhtorganitele suurema legitiimsuse ning tulemuslikkuse ja suurema vastutuse kodanike ees demokraatlikus süsteemis”.

- (c) ajakohastades Euroopa Kohtu viimase aja kohtupraktika põhjal eeskirju, mis puudutavad eelkõige sisedokumentide, sealhulgas õigusteenistuse arvamuste käsitlemist õigusloomeprotsessis, nõukogu liikmetena tegutsevate liikmesriikide esindajate tööga seotud dokumente ja teavet, isikuandmete ja ärihuvide kaitset, institutsioonide registrite sisu jne;
 - (d) tagades piisava juurdepääsu ELi institutsioonides saadaolevale teabele, mis võimaldab objektiivselt hinnata ELi eeskirjade rakendamist liikmesriikides;
 - (e) kehtestades üksnes erandkorras ning demokraatia ja õigusriigi põhimõtteid täielikult järgides üldpõhimõtted ja piirangud avalike või erahuvide kaitseks, piirates juurdepääsu dokumentidele, mida hakatakse ELi huvide ning isikute eraelu puutumatuse ja isikupuutumatuse kaitsmiseks liigitama kategooriatesse „ülisalajane”, „salajane” või „konfidentsiaalne”;
 - (f) määrares kindlaks põhimõtted, mida võiks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 295 kohastes institutsioonidevahelistes kokkulepetes edasi arendada, et rakendada kooskõlastatult uut määrust, mis käsitleb paremat õigusloomet;
 - (g) muutes ELi dokumendid kättesaadavamaks kasutajasõbralikumate süsteemide loomise teel;
2. taunib asjaolu, et vaatamata Euroopa Parlamendi selgesõnalisele nõudmisele 11. märtsil 2009
- ei koostanud komisjon oma õigusakti ettepaneku KOM(2008)0090 muudetud versiooni ja võttis 2. detsembril 2009, pärast Lissaboni lepingu jõustumist vastu teatise (KOM(2009)0665), milles ajakohastati üksnes esialgse ettepaneku õiguslikku alust, vältides ettepaneku sisulist muutmist;
 - ei korraldanud nõukogu mingit poliitilist arutelu ega teinud midagi konkreetset parlamendi ettepanekute arvestamiseks (mõne ettepaneku aluseks on nüüd ka uue lepingu sätted) ja piirdus üksnes oma sise-eeskirjade väga minimaalse kohandamisega;
3. kutsub praegust ja tulevast nõukogu eesistujariiki üles käivitama kohe institutsioonidevahelise dialoogi poliitilisel tasandil, et koostada dokumentidele juurdepääsu käsitlev uus määrus hiljemalt 30. juuniks 2010;
4. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogule, nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.